

Sygn. akt: I C 1056/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2016 roku

Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Jacek Stypułkowski
Protokolant:	Agnieszka Konczerewicz

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2016 roku w Bielsku Podlaskim

na rozprawie

sprawy z powództwa B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W.

przeciwko E. L.

o zapłatę

I Oddała powództwo.

II Zasądza od powoda B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. na rzecz pozwanej E. L. kwotę 4817 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

III Nakazuje wydać ze Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim powodowi B. (...) Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycjnemu Zamkniętemu w W. kwotę 38,50 złotych tytułem zwrotu nadpłaconej zaliczki.

I C 1056/16

UZASADNIENIE

Powód B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G. domagał się zasądzenia od pozwanej E. L. kwoty 14 795,25 złotych z odsetkami umownymi liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Uzasadniając żądanie pozwu powoływał się na umowę bankową z dnia 12 stycznia 2009 roku nr (...) zawartą pomiędzy pozwaną a (...) Bankiem SA we W., na podstawie której pozwana otrzymała określoną w umowie kwotę pieniężną (7779,98 zł) i zobowiązała się do jej zwrotu na warunkach precyzyjnie określonych w umowie. Podnosił, że strona pozwana nie wywiązała się z przyjętego na siebie zobowiązania wobec czego niespłacona kwota należności stała się wymagalna wraz z kwotą odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia. Wywodził, że wobec niedotrzymania przez pozwaną warunków określonych w umowie, wierzyciel pierwotny wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, któremu Sąd Rejonowy w B. postanowieniem z dnia 30 grudnia 2010 roku wydanym w sprawie sygn. akt (...) nadał klauzulę wykonalności. Prowadzone na podstawie tego tytułu wykonawczego postępowanie egzekucyjne nie doprowadziło do wyegzekwowania całości należności i postanowieniem z dnia 17 czerwca 2011 roku zostało umorzone. Powód podnosił,

że w dniu 2 września 2014 roku (...) Bank SA we W. zawarł z B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G. umowę przelewu wierzytelności, cedując na powoda całość praw i obowiązków wynikających z umowy z dnia 12 stycznia 2009 roku (k.3, 51-53).

Pozwana E. L. wnosiła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. Uzasadniając swe stanowisko nie kwestionowała faktu zawarcia z (...) Bankiem SA we W. umowy z dnia 12 stycznia 2009 roku umowy. Wskazywała, że powód nie wykazał jak część pożyczki została spłacona, a dochodzone roszczenie jest przedawnione. Podnosiła, że trzyletni termin przedawnienia rozpoczął swój bieg w dniu zawarcia umowy i od dnia 12 stycznia 2012 roku jest roszczeniem przedawnionym (k.36,50).

Sąd Rejonowy ustalił i zważył, co następuje:

Poza sporem pozostawało, że pozwana E. L. w dniu 12 stycznia 2009 roku zawarła z (...) Bankiem SA we W. umowę bankową na podstawie której pozwana otrzymała określoną w umowie kwotę pieniężną (7779,98 zł) i zobowiązała się do jej zwrotu na warunkach precyzyjnie określonych w umowie.

Umowa ta (k.11-14) wskazywała, że pozwana zobowiązała się do spłaty pożyczonej kwoty w 60 miesięcznych ratach, a ostatnia rata wyrównawcza płatna będzie do dnia 28 stycznia 2014 roku (§ 2 pkt. 1 i 2 umowy). Umowa przewidywała również możliwość jej wypowiedzenia przez bank w sytuacji zwłoki w spłacie co najmniej dwóch pełnych rat za co najmniej dwa pełne okresy płatności i braku uregulowania zaległości w terminie 7 dni od daty odrębnego wezwania (§ 2 pkt 11).

Niespornym było również to, że pozwana nie wywiązała się w całości ze swego zobowiązania.

Na podstawie dokumentów złożonych przez strony do akt sprawy, szczególnie dokumentów przedstawionych przez powoda, Sąd ustalił, że wobec niedotrzymania przez pozwaną warunków określonych w umowie, wierzyciel pierwotny wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, któremu Sąd Rejonowy w B. postanowieniem z dnia 30 grudnia 2010 roku wydanym w sprawie sygn. akt (...) nadał klauzulę wykonalności. Prowadzone na podstawie tego tytułu wykonawczego postępowanie egzekucyjne nie doprowadziło do wyegzekwowania całości należności i postanowieniem z dnia 17 czerwca 2011 roku zostało umorzone (k.45). W dniu 2 września 2014 roku (...) Bank SA we W. zawarł z B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G. umowę przelewu wierzytelności cedując na powoda całość praw i obowiązków wynikających z umowy z pozwaną z dnia 12 stycznia 2009 roku.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku - Prawo bankowe (t.j. Dz. U. z 2015 roku poz. 128) przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Zgodnie z art. 509 § 1 kc wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania.

Podstawowym wynikiem przelewu wierzytelności jest sukcesyjne wstąpienie cesjonariusza w miejsce cedenta. Co oznacza, że w wyniku przelewu w rozumieniu art. 509 kc przeszedł na nabywcę ogół uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi, który został wyłączony ze stosunku zobowiązaniowego, który wiązał go z dłużnikiem, a więc stosunek zobowiązaniowy nie uległ zmianie, natomiast zmieniła się osoba wierzyciela. Cesjonariusz nabywa bowiem wierzytelność w takim zakresie i stanie, w jakim znajdowała się ona w chwili dokonania przelewu (w szczególności co do jej wysokości, należności ubocznych oraz ewentualnego jej przedawnienia). Z wierzytelnością zatem przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa. W wyroku z dnia 11 grudnia 2009 roku (V CSK 184/09) Sąd Najwyższy przyjął, że zgodnie z art. 509 § 2 kc wierzytelność przechodzi na nabywcę ze wszystkimi właściwościami, przywilejami i brakami.

Sąd pragnie wskazać, że wystąpieniu przez nabywcę wierzytelności z żądaniem zasądzenia roszczenia, wynikającego z umowy kredytowej, którą pozwana zawarła z bankiem nie stoi na przeszkodzie fakt, iż przedmiotowe roszczenie zostało już uprzednio objęte bankowym tytułem egzekucyjnym. Nie budzi też wątpliwości okoliczność skuteczności umowy przelewu wierzytelności, mimo iż w sprawie wystąpiła sytuacja, w której cedujący nadal dysponuje tytułem egzekucyjnym zaopatrzoną w klauzulę wykonalności. Przepisy kodeksu cywilnego nie uzależniają jednak ani ważności, ani skuteczności umowy przelewu wierzytelności od pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego nadanego zbywcy wierzytelności. Sytuacja, w której mogą w obrocie prawnym funkcjonować dwa tytuły wykonawcze dotyczące tej samej wierzytelności nie jest prawidłowa, jednak negatywnym skutkiem takiego stanu rzeczy zapobiega żądanie - na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 kpc - pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego, któremu nadano klauzulę wykonalności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2005 roku, V CK 152/05).

Należy podkreślić, iż do takiego swoistego zbiegu tytułów dochodzi dlatego, że wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego przez bank uprawnia tylko ten podmiot do uzyskania na swoją rzecz klauzuli wykonalności. Nikt inny takiej klauzuli nie może uzyskać na swoją rzecz, wobec czego w przypadku nabycia wierzytelności banku przez wierzyciela nie posiadającego takiego przymiotu, może on jej dochodzić tylko i wyłącznie na drodze sądowej. Stanowisko to znajduje akceptację w orzecznictwie, w którym wskazuje się, że niedopuszczalne jest nadanie na podstawie art. 788 § 1 kpc klauzuli wykonalności na rzecz niebędącego bankiem nabywcy wierzytelności objętej bankowym tytułem egzekucyjnym, także po zaopatrzeniu go w sądową klauzulę wykonalności (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2004 roku, III CZP 9/04). Dlatego też, w celu uzyskania tytułu egzekucyjnego przez nabywcę wierzytelności niezbędne jest wystąpienie przez niego z pozwem o zasądzenie przedmiotowej należności, co też powód uczynił w niniejszej sprawie.

Zgodnie z art. 118 kc jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata.

Po upływie terminu przedawnienia zobowiązanie ulega przekształceniu w zobowiązanie naturalne, które nie korzysta z ochrony prawnej. W przypadku skutecznego zgłoszenia zarzutu przedawnienia pomimo, iż zobowiązanie nadal istnieje wierzyciel zostaje pozbawiony uprawnienia do wymuszenia na dłużniku spełnienia świadczenia.

Termin przedawnienia roszczenia dochodzonego przez powoda wynosi 3 lata, zgodnie z treścią art. 118 kc, który w takim wymiarze określa okres przedawnienia dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Tak określony termin przedawnienia, podlega ogólnym regułom dotyczącym biegu terminu przedawnienia, w szczególności może on ulegać zawieszeniu i przerwaniu.

Artykuł 123 § 1 pkt 1 kc stanowi, że bieg terminu przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Powołany przepis nie określa przesłanek, jakim powinna odpowiadać czynność, aby mogła skutecznie przerwać bieg terminu przedawnienia, nie ulega jednak wątpliwości, że chodzi o czynność przedsięwziętą bezpośrednio we wskazanym w przepisie celu przez strony stosunku prawnego, leżącego u podstaw przedawniającego się roszczenia. Do przerywania biegu przedawnienia nie wystarczy identyczność wierzytelności; niezbędna jest identyczność osób, na rzecz których lub przeciwko którym dana czynność, obiektywnie zdalna do przerywania przedawnienia, została dokonana.

Skuteczne wniesienie pozwu jest czynnością przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia roszczenia i dlatego, zgodnie z powołanym przepisem, przerywa bieg przedawnienia. Przerwanie przedawnienia następuje jednak, co do zasady, tylko pomiędzy stronami postępowania, jeżeli z istoty łączącego je stosunku prawnego wynika, że są materialnie zobowiązane lub uprawnione. Tak więc z istoty tej instytucji wynika, że przerwanie następuje w podmiotowych i przedmiotowych granicach czynności podjętej przez wierzyciela; dotyczy tego roszczenia, które jest

zabezpieczone, dochodzone, ustalane lub egzekwowane, jest skuteczne przeciwko osobie, wobec której kieruje się czynność i z korzyścią na rzecz osoby dokonującej czynności.

Czynnością przerywającą bieg przedawnienia przedsięwziętą w celu zaspokojenia roszczenia jest wniosek wierzyciela o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności (m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2004 roku, III CZP 101/03 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2004 roku, II CK 276/04). Czynnością taką jest też niewątpliwie wniosek o wszczęcie egzekucji, jest to bowiem czynność zmierzająca bezpośrednio do zaspokojenia roszczenia. Wniosek o wszczęcie egzekucji wywołuje zatem skutek w postaci przerwy biegu przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym tylko wtedy, gdy pochodzi od wierzyciela, wskazanego w tytule egzekucyjnym i na którego rzecz temu tytułowi została nadana klauzula wykonalności. Reguła ta stanowi stosowaną odpowiednio w postępowaniu egzekucyjnym, w związku ze specyfiką tego postępowania, zasadę konstruowaną w postępowaniu rozpoznawczym, że przerwanie przedawnienia następuje pomiędzy stronami, jeżeli z istoty łączącego je stosunku prawnego wynika, iż są materialnie zobowiązane (uprawnione). W postępowaniu rozpoznawczym wyjątek od tej zasady przewiduje art. 192 pkt. 3 kpc, stanowiąc, że z chwilą doręczenia pozwu zbycie rzeczy lub prawa objętych sporem nie wpływa na dalszy bieg sprawy. Jeżeli więc w toku postępowania rozpoznawczego dojdzie do przelewu dochodzonej wierzytelności, przerwa biegu przedawnienia spowodowana złożeniem pozwu pozostaje skuteczna w stosunku do cesjonariusza, choćby nie wstąpił do sprawy w charakterze strony. Za ugruntowany należy uznać pogląd, że art. 192 pkt. 3 kpc nie ma zastosowania w postępowaniu egzekucyjnym, cel bowiem tego postępowania jest inny; ma ono doprowadzić do zaspokojenia osoby materialnie uprawnionej, wskazanej w tytule egzekucyjnym, przy czym klauzula wykonalności może modyfikować istotne postanowienia tego tytułu, kształtując odmiennie granice podmiotowe i przedmiotowe zakresu egzekucji. Niestosowanie art. 192 pkt. 3 kpc w postępowaniu egzekucyjnym (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2009 roku, III CZP 4/09) oznacza zatem, że jeżeli w toku postępowania egzekucyjnego dojdzie do zawarcia umowy przelewu egzekwowanej wierzytelności, to postępowanie egzekucyjne nie zmierza już do zaspokojenia wierzyciela, którego osobę wskazuje tytuł wykonawczy.

Niemożliwość kontynuacji przez cesjonariusza toczącego się postępowania egzekucyjnego przedstawia się jako niewątpliwa, w tym bowiem postępowaniu wyłączone są przekształcenia podmiotowe, a następstwo prawne powstałe po wszczęciu egzekucji wymaga, z wyjątkami przewidzianymi w ustawie, nadania tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na podstawie art. 788 kpc. W związku z tym przyjmuje się, że nabywca wierzytelności, który przez umowę przelewu uzyskuje jedynie prawo do wierzytelności objętej dotychczasowym tytułem wykonawczym, a nie uprawnienie do kontynuowania wszczętego wcześniej przez inny podmiot postępowania, powinien po uzyskaniu na swoją rzecz klauzuli wykonalności wszcząć nowe postępowanie egzekucyjne.

Nabywca wierzytelności niebędący bankiem powinien uzyskać sądowy tytuł egzekucyjny, a następnie klauzulę wykonalności, nadanie bowiem bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na rzecz nabywcy wierzytelności niebędącemu bankiem nie jest dopuszczalne (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2004 roku, III CZP 9/04). Tak więc, z racji następstwa prawnego, o którym mowa, prawo stwierdzone w tytule egzekucyjnym na rzecz dotychczasowego wierzyciela wygasa wskutek przejścia na inny podmiot, a tym samym wygasa uprawnienie do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przez pierwotny podmiot. Należy zatem stwierdzić, że skutki, jakie wiązały się z prowadzeniem postępowania egzekucyjnego odnoszą się do występujących w tym postępowaniu podmiotów i tytułu wykonawczego, na podstawie którego egzekucja była prowadzona.

Artykuł 124 kc stanowi, że po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo, a w razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo dopóty, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone. Oznacza to, że przez czas trwania tego postępowania bieg przedawnienia, z korzyścią dla wierzyciela, pozostaje zawieszony. W postępowaniu egzekucyjnym chodzi o wierzyciela wymienionego w tytule wykonawczym.

Sąd w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uchwale z dnia 29 czerwca 2016 roku wydanej w sprawie III CZP 29/16 zgodnie z którym nabywca wierzytelności niebędący bankiem – a

takim jest powód – nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Oznacza to, że w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy zgłoszony przez pozwaną zarzut przedawnienia należało uznać za skuteczny.

Kluczowym elementem dla oceny skuteczności zarzutu przedawnienia zgłoszonego przez pozwaną było ustalenie daty wymagalności roszczenia, w której to termin ten zaczął swój bieg.

Za całkowicie błędny uznać należy pogląd pozwanej zaprezentowany w odpowiedzi na pozew, zgodnie z którym już w dniu 12 stycznia 2012 roku roszczenie o zwrot przedmiotu pożyczki było przedawnione (k.50). Z treści umowy z dnia 12 stycznia 2009 roku wynika, że pożyczkobiorca zobowiązał się do spłaty pożyczki w 60 ratach, których kwoty i terminy zapłaty określono w harmonogramie spłat stanowiącym załącznik do umowy (§ 2 ust. 1 umowy). Zapis ten jasno wskazuje, że roszczenie o zwrot całości pożyczki nie mogło się przedawnić po upływie trzech lat od daty zawarcia umowy. Skoro bowiem pożyczka miała być spłacana w ratach to terminy wymagalności każdej z nich były ustalone w różnych terminach. Terminy przedawnienia poszczególnych części roszczenia (rat) rozpoczynały swój bieg dopiero z momentem ich wymagalności. Stanowisko pozwanej byłoby zasadne jedynie wówczas, kiedy już w chwili zawarcia umowy pożyczki roszczenie o zwrot jej przedmiotu byłoby wymagalne. To jednakże stałoby w sprzeczności z gospodarczym celem tego typu umów.

Pozwana, która zgłosiła zarzut przedawnienia, dla jego uwzględnienia miała obowiązek wykazać (art. 6 kc), że termin trzyletni (art. 118 kc) liczony od daty wymagalności roszczenia upłynął przed datą czynności, która termin ten w myśl art. 123 § 1 pkt. 1 kc mogła przerwać. Przede wszystkim winna ustalić i wskazać Sądowi datę wymagalności roszczenia o zwrot pożyczki. Materiał dowodowy przedstawiony przez pozwaną reprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocników nie pozwolił jednak na dokonanie ustaleń w tym zakresie.

Paradoksalnie: materiały pozwalające na dokonanie ustaleń w tym zakresie przedstawił powód. Z treści dokumentów złożonych przez niego przy piśmie procesowym z dnia 18 października 2016 roku (k.51-59). Z dokumentów tych oraz akt sprawy Sądu Rejonowego w B.sygn. (...), wynika, że wierzytelność stała się wymagalna w całości najpóźniej w dniu 13 grudnia 2010 roku, kiedy to pierwotny wierzyciel wystawił bankowy tytuł egzekucyjny. Skoro Sąd Rejonowy w B.postanowieniem z dnia 30 grudnia 2010 roku wniosek o nadanie klauzuli wykonalności uwzględnił, to oznacza że roszczenie w dacie wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego było wymagalne. Wynika również to, że w dniu 28 grudnia 2010 roku termin przedawnienia biegnący przeciwko (...) Bankowi SA został przerwany wskutek złożenia wniosku o zaopatrzenie bankowego tytułu egzekucyjnego sądową klauzulą wykonalności. Pierwotny wierzyciel wszczął również postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w B. Z. S. (...)). Postępowanie to zostało umorzone z uwagi na bezskuteczność egzekucji postanowieniem z dnia 17 czerwca 2011 roku i najpóźniej z tą datą termin przedawnienia rozpoczął swój bieg na nowo.

Przy takim ustaleniu zasadnym jest stwierdzenie, że roszczenie wobec pozwanej E. L. przedawniło się najpóźniej z dniem 17 czerwca 2014 roku. Nie zostało bowiem wykazane, że miało miejsce jakiegokolwiek późniejsze zdarzenie, które bieg tego terminu przerwało.

Zważywszy na datę umowy przelewu wierzytelności (2 września 2014 roku) stwierdzić należy, że powód nabył od (...) Banku SA wierzytelność przedawnioną. Wystąpienie powoda z niniejszym pozewem w dniu 18 sierpnia 2016 roku (data złożenia w urzędzie pocztowym – k.8) powoduje możliwość uchylenia się pozwanej od zaspokojenia dochodzonej wierzytelności (art. 117 § 2 kc).

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd na podstawie 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku prawo bankowe (t.j. Dz. U. z 2015 roku poz. 128), art. 509 § 1 i 2 kc, art. 118 kc żądanie powoda oddalił.

O kosztach procesu orzeczono w myśl zasady odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 § 1 i 3 kpc) obciążając nimi w całości powoda. Wysokość zasądzonych kosztów zastępstwa procesowego (4800 zł) została ustalona na podstawie w § 2 pkt. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności

radców prawnych (Dz. U. 2015, poz. 1804 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym przed dniem 27 października 2016 roku (§ 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie opat za czynności radców prawnych (dz. U. 2016, poz. 1667).